

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 882

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 16 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bemalingen en drainages - Aanpassing VLAREM (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning)

In oktober 2022 kondigde de minister aan om in alle habitatrichtlijngebieden en een zone van 500 meter rond die gebieden een vergunningsplicht op te leggen voor nieuwe maar ook bestaande drainages. In de hoorzitting over het klimaatadaptatieplan van vrijdag 17 maart 2023 werd die aanpassing van regelgeving opnieuw aangehaald.

In het hoofdstuk 'Waterbeschikbaarheid en watergebruik' van het klimaatadaptatieplan staat te lezen: "Om een klimaatbestendig grondwaterbeheer mogelijk te maken, wordt de VLAREM-regelgeving aangepast, onder meer met betrekking tot bemalingen, drainages en peilverlagingen' (p. 36)."

Verder staat in het plan: "Vandaag zijn alle draineringen van cultuurgrond meldingsplichtig. Dit wordt gewijzigd naar klasse 2, in of nabij (minder dan 500 meter) speciale beschermingszones of VEN en valleigebieden. Deze worden vergunningsplichtig (klasse 2) met advies van ANB. In deze zone zal een passende beoordeling of verscherpte natuurtoets moeten toegevoegd worden bij de aanvraag. Ook bestaande installaties die onder de huidige meldingsplicht vallen, en die niet beschikken over een meldingsakte die werd opgesteld uiterlijk 23 september 2022, worden gevat. Bestaande installaties die niet onder huidige meldingsplicht vallen in SBZ-H + 500 meter buffer worden eveneens gevat door de vergunningsplicht. Bestaande installaties die niet beschikken over een meldingsakte krijgen drie jaar de tijd om een vergunning te verkrijgen."

Ook wordt de aanpassing van regelgeving vermeld bij het luik over het actieprogramma Klimaatadaptatie Landbouw 2030: 'afbouw of aanpassing van klassieke drainage' (p. 57).

Over bemalingen staat het volgende: "Nieuwe grondwaterwinningen zijn niet langer vergunbaar binnen de groene bestemmingen van het Gewestplan en ruimtelijke uitvoeringplannen in functie van activiteiten die niet verenigbaar zijn met de bestemmingsvoorschriften. Bestaande grondwaterwinningen in deze zone kunnen worden hervergund tot zo lang het landbouwgebruik loopt maar zijn eveneens onderhevig aan de bestaande toetsingskaders."

Begin december 2022 keurde de Vlaamse Regering wijzigingen aan VLAREM een eerste maal principieel goed. Op 20 maart 2023 gaven de adviesraden een advies over het dossier.

1. Is de minister van plan om alle afspraken in het klimaatadaptatieplan m.b.t. drainage, bemalingen en grondwaterwinningen op korte termijn (2024) juridisch te verankeren?
2. Wat is het tijdpad van de aanpassing van de VLAREM-regelgeving met betrekking tot het vergunningsplichtig (klasse 2) maken van draineringen én het niet langer vergunbaar maken van grondwaterwinningen in ruimtelijk kwetsbare gebieden? Wat is de uiterste deadline van de invoering van die aanpassing van de regelgeving?
3. De raden vragen in hun advies van maart 2023 een versterking van de handhaving op niet-gemelde en illegale grondwaterwinningen.
Welke initiatieven heeft de minister daartoe al genomen?
4. Gelieve een overzicht te geven van het aantal handhavende initiatieven m.b.t. niet-gemelde en illegale grondwaterwinningen per jaar in de periode 2019-2023. Graag een opdeling per provincie.

ANTWOORD

op vraag nr. 882 van 16 juni 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1-2. De bepalingen uit het klimaatadaptatieplan met betrekking tot drainage, bemalingen en grondwaterwinningen die juridische verankering vereisen, zijn opgenomen in het "Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREL van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat de waterregelgeving betreft" (ook *Grondwatertrein* genoemd). Dit besluit werd een eerste keer principieel goedgekeurd op 2 december 2022. Ondertussen liep de publieke consultatie en adviesvraag voor dit besluit. Daarnaast wordt werk gemaakt van de verplichtingen inzake milieueffectenrapportering. Ik tracht dit voorontwerp van besluit zo snel mogelijk te agenderen voor een tweede principiële goedkeuring.

3. Rond de versterking van de handhaving op niet-gemelde en illegale grondwaterwinningen lopen verschillende initiatieven. De afdeling Handhaving van het Departement Omgeving zet momenteel, naast routinematige controles op grondwaterwinningen, voornamelijk extra in op controles van boorbedrijven. Via de verplichte voorafmeldingen kunnen nu hierbij meer gerichte controles worden uitgevoerd. Ook het kader voor de implementatie van de verplichte GPS-volgsystemen op boortoestellen, wordt momenteel verder uitgewerkt.

Via het meldpunt voor illegale boringen grondwater dat vorig jaar werd gelanceerd kunnen illegale activiteiten nu ook beter worden opgevolgd en aangepakt.

Daarnaast wordt vanuit de Vlaamse overheidsdiensten verder ingezet op het *compliance promotion* actieplan 'bronbemalingen', waarbij voorlichting en duiding samen met de sector wordt voorzien. En ook via de pilootprojecten 'Omgevingshandhaving door lokale besturen' wordt nauw samengewerkt in de acties rond (illegale) grondwaterwinningen zodat ook daar een sterker handhavingsbeleid kan gerealiseerd worden.

En tenslotte werden ook de boetebedragen voor vastgestelde overtredingen systematisch verhoogd.

4. De afdeling Handhaving van het Departement Omgeving voert terreincontroles uit bij grondwaterwinningen bij bedrijven of het uitvoeren van boorwerkzaamheden door erkende boorbedrijven.

Een overzicht van de controles op boorbedrijven wordt online gepubliceerd op <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/cijfers-controle-op-erkende-boorbedrijven>. De cijfers voor 2023 zijn op dit moment nog niet beschikbaar.

De overige controles op grondwaterwinningen omvatten de acties rond de controles op grondwaterwinningen, controles van de zelfcontrole en controles beheersing risico's grondwaterverontreiniging.

Totaal aantal controles

	2019	2020	2021	2022	2023 (voorlopig)
Antwerpen	7	6	31	38	27
Limburg	13	15	15	43	22
Oost-Vlaanderen	3	12	26	21	8
Vlaams-Brabant	6	6	27	27	18
West-Vlaanderen	10	18	65	142	84
Totaal	47	113	164	271	159

Totaal aantal processen verbaal gekoppeld aan deze controles.

	2019	2020	2021	2022	2023 (voorlopig)
Antwerpen		3	11	10	4
Limburg	2		3	9	7
Oost-Vlaanderen	1	2	4	3	3
Vlaams-Brabant	1		6	7	8
West-Vlaanderen	7	10	13	19	6
Totaal	11	15	37	48	28

Een proces-verbaal gaat in regel gepaard met een aanmaning. In totaal werden er in de periode 2019-2023 302 aanmaningen opgesteld, al dan niet vergezeld door een proces-verbaal.

Deze processen verbaal omvatten aspecten gaande van illegale winningen, overmatig onttrekken van grondwater tot onzorgvuldige afwerkingen van putkamers. Deze data kunnen momenteel echter niet structureel afzonderlijk worden weergegeven.